

ILGTSPĒJAS POLITIKA

I. Vispārīgie noteikumi

1. Ilgtspējas politikas (turpmāk - Politika) mērķis ir noteikt akciju sabiedrības "Pasažieru vilciens" (turpmāk – Sabiedrība) ilgtspējīgas attīstības pamatprincipus un virzienus vides, sociālās un korporatīvās pārvaldības (turpmāk – ilgtspēja) jomā.
2. Sabiedrības ilgtspējīgas attīstības mērķi ir tieši saistīti ar Vidēja termiņa darbības stratēģijas 2021.- 2025. darbības virzieniem un vērtībām.
3. Sabiedrība apņemas veicināt ilgtspējīgu attīstību, nodrošināt mērķu īstenošanas progresa uzraudzību un ziņošanu.

II. Politikas darbības pamatprincipi

4. Sabiedrības ilgtspējīga darbība ir orientēta uz to, lai apzinoties un pārvaldot savu ietekmi uz vidi un sabiedrību, kā arī vides un sociālo procesu ietekmi, sekmētu Sabiedrības izaugsmi ilgtermiņā, savlaicīgi identificējot un pārvaldot ar ilgtspēju saistītos riskus, stiprinot noturību pret ārējiem ilgtspējas izaicinājumiem un efektīvi izmantojot to radītās jaunās iespējas.
5. Sabiedrības ilgtspējīgā attīstībā tiek ievērotas iekšējās korporatīvās kultūras pamatvērtības attiecinot tās uz ilgtspējas jomu:
 - 5.1. Atbildība – ilgtspējīgā attīstībā izšķiroša nozīme ir atbildīgai pieejai Sabiedrības pārvaldībā veidojot atbilstošus mobilitātes risinājumus, nodrošinot drošus pārvadājumus pasažieriem un drošu darba vidi darbiniekiem;
 - 5.2. Attīstība – Sabiedrības attīstība tiek plānota un organizēta ilgtspējīgā veidā ar efektīviem un uz rezultātu orientētiem procesiem, ar cieņu pret vidi un ņemot vērā klimata pārmaiņas, ņemot vērā darbinieku un dažādu sabiedrības kopienu vajadzības;
 - 5.3. Sadarbība – ilgtspējas jautājumu pārvaldībā būtiska nozīme ir sadarbībai Sabiedrības iekšējā vidē starp struktūrvienībām, kā arī dialogam ar iesaistītajām un ieinteresētajām pusēm.
6. Sabiedrības ilgtspējīgas attīstības pamatprincipi tiek ievēroti ne tikai Sabiedrības darbībā, bet arī izvērtējot to piemērošanu visā vērtību ķēdē – tai skaitā, sadarbības veidošanā ar ārējiem partneriem un piegādātājiem un informācijas ieguvē no tiem.
7. Sabiedrība pastāvīgi nodrošina tās darbiniekiem iespēju izglītoties par ilgtspējīgas attīstības jautājumiem nozarē un uzņēmējdarbības vidē kopumā, kā arī izmanto pieredzes apmaiņas iespējas par šiem jautājumiem ar citām kapitālsabiedrībām Latvijā, nozares organizācijām u.c.
8. Ievērojot Ilgtspējas informācijas atklāšanas prasības, kā arī nodrošinot atklātu un izsmeļošu komunikāciju ar ārējām ieinteresētajām pusēm Sabiedrība gada pārskata ietvaros publisko informāciju par ilgtspējas jomu pārvaldību, sniegumu attiecīgajā pārskata gadā un turpmākajiem mērķiem konkrētajās jomās.

III. Būtiskie ilgtspējas aspekti

9. Lai nodrošinātu, ka Sabiedrība fokusējas uz ilgtspējas aspektiem, kas tās darbībā ir būtiski, tiek veikts būtisko ilgtspējas aspektu izvērtējums.

10. Būtisko ilgtspējas aspektu noteikšanā un ilgtspējas jautājumu pārvaldībā tiek ņemts vērā gan Sabiedrības vadības un darbinieku viedoklis un Sabiedrības apkopotie un analizētie dati, gan ārējo ieinteresēto pušu redzējums atbilstoši konkrēto ārējo ieinteresēto pušu iesaistei vai ietekmei.
11. Sabiedrības būtiskie ilgtspējas aspekti tiek noteikti, uzsākot šīs Politikas piemērošanu, un turpmāk tiks aktualizēti pēc nepieciešamības.
12. Sabiedrība, ņemot vērā Vidēja termiņa darbības stratēģijā noteiktos mērķus, pamatvērtības un rīcības virzienus, kā arī ietekmes pušu viedokli, sākotnējo būtisko ilgtspējas aspektu izvērtējumu veic, ievērojot GRI (Global Reporting Initiative) standartu vadlīniju prasības par ietekmes būtiskumu, un, sākot no 2024. gada, to secīgi papildinot ar dubultā būtiskuma (ietekmes un finanšu būtiskuma) izvērtējumu atbilstoši Korporatīvās ilgtspējas ziņu sniegšanas direktīvas un no tās izrietošo Eiropas ilgtspējas ziņošanas standartu prasībām.
13. Saskaņā ar Politikas izstrādes brīdī veikto būtiskuma izvērtējumu, Sabiedrības ilgtspējas aspekti ir primāri attiecināmi uz Apvienoto nāciju organizācijas (turpmāk – ANO¹) noteiktajiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem, kuru īstenošanai Sabiedrībai ir tieša un būtiska ietekme un uz kuriem Sabiedrība var atsaukties komunikācijā par saviem ilgtspējas mērķiem un rezultātiem.
14. **ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi** un to sasniegšanu ietekmējošie **Sabiedrības būtiskie ilgtspējas aspekti**:
 - 14.1. **Cienīgs darbs un ekonomiskā izaugsme** (ANO mērķis Nr.8), kura sasniegšanu sekmē šādi Sabiedrības būtiskie ilgtspējas aspekti:
 - 14.1.1. **Darbinieku veselība un labbūtība** – darbinieku drošība ir Sabiedrības prioritāte tāpēc Sabiedrība rūpējas par drošu darba apstākļu nodrošināšanu darbiniekiem, kā arī nodrošina atbalstu fiziskās un mentālās veselības uzturēšanai;
 - 14.1.2. **Iekļaujoša darba vide, godīga un taisnīga attieksme pret darbiniekiem** – Sabiedrības ilgtspējīgā attīstībā izšķiroša nozīme ir darbiniekiem, tāpēc Sabiedrība rūpējas par produktīvu darbu sekmējošu un cilvēku vajadzībām atbilstošu darba vidi un veido un attīsta darba kultūru, kurā tiek cienīta un atbalstīta katra darbinieka unikālā identitāte un pieredze, ievērojot cilvēktiesības, nodrošinot vienlīdzīgas iespējas un iesaisti Sabiedrības attīstības sekmēšanā;
 - 14.1.3. **Darbinieku attīstība un kvalificēta nākotnes darbaspēka nodrošināšana** – darbinieku zināšanas un prasmes ir panākumu atslēga Sabiedrības ilgtspējīgai attīstībai, tādēļ Sabiedrība rūpējas par izaugsmi veicinošas darba vides izveidi un personāla attīstības veicināšanu;
 - 14.1.4. **Pasažieru un darbinieku drošība** – dzelzceļa satiksmes drošība ir Sabiedrības prioritāte un tā atbildīgi nodrošina pasažieru pārvadājumu veikšanu, tāpēc Sabiedrībā ir izveidota drošības pārvaldības sistēma un Sabiedrība ir noteikusi nulles toleranci drošības apdraudējumam.
 - 14.2. **Ražošana, inovācijas un infrastruktūra** (ANO mērķis Nr.9), kura sasniegšanu sekmē šādi Sabiedrības būtiskie ilgtspējas aspekti:
 - 14.2.1. **Ērti un pieejami pakalpojumi** – Sabiedrība rūpējas, lai tās klientiem – pasažieriem būtu pieejami pasažieru vajadzībām atbilstoši, uzticami, ērti un pieejami sabiedriskā transporta pakalpojumi. Veidojot un attīstot pakalpojumus Sabiedrība pievērš uzmanību pasažieru ar īpašām vajadzībām un ierobežotām pārvietošanās spējām apkalpošanas nodrošināšanai;

¹ Apvienoto nāciju organizācijas (ANO) ilgtspējīgas attīstības mērķi
<https://www.pkc.gov.lv/lv/attistibas-planosana-latvija/ano-ilgtspējigas-attistibas-merki>

14.2.2. **Tehnoloģijas un digitalizācija** – Sabiedrība rūpējas par darba efektivitāti un veicina datu un procesu digitalizāciju izmantojot mūsdienīgas un modernas tehnoloģijas.

14.3. **Ilgospējīgas pilsētas un kopienas** (ANO mērķis Nr.11), kura sasniegšanu sekmē šādi Sabiedrības būtiskie ilgspējas aspekti:

14.3.1. **Piekluve zaļajai mobilitātei** – Sabiedrība veido un attīsta mobilitātes risinājumus, kas rada mazāku ietekmi uz vidi, veicina vilciena kā videi draudzīgāka transporta veida popularizēšanu un izmantošanu tādējādi samazinot transporta radīto piesārņojumu;

14.3.2. **Ilgspējīga tūrisma veicināšana** – Sabiedrība iesaistās ilgtspējīga tūrisma veicināšanā veidojot sadarbību ar valstspilsētām un vietējām kopienām attīstot pakalpojuma piedāvājumu ērtākai ceļošanai, kā arī popularizējot tūrisma galamērķus un tajos notiekošas aktivitātes;

14.3.3. **Iesaiste transporta nozares politikas veidošanā** – Sabiedrība nodrošina, ka tās ilgtspējīgas attīstības mērķi saskan ar nozares ilgtspējīgas attīstības mērķiem un ietekmes pušu gaidām, sadarbojas un veido dialogu ar ietekmes un ieinteresētajām pusēm rosinot izmaiņas normatīvā ietvara pilnveidei.

14.4. **Atbildīgs patēriņš un ražošana** (ANO mērķis Nr.12), kura sasniegšanu sekmē šādi Sabiedrības būtiskie ilgspējas aspekti:

14.4.1. **Caurspīdīga un atklāta komunikācija, aktīva ieinteresēto pušu iesaiste** – Sabiedrība nodrošina un veicina atklātu, un regulāru komunikāciju ar ieinteresētajām pusēm, Sabiedrības darbinieki ievēro Ētikas kodeksā noteiktos principus Sabiedrībā un komunicējot ar Sabiedrības sadarbības partneriem un ieinteresētajām pusēm, iesaista tās dialogā un diskusijās par ilgspējas jautājumiem;

14.4.2. **Ilgspējīgi iepirkumi** – Sabiedrība rūpējas par resursu efektīvu izmantošanu, kur iespējams izvēloties videi draudzīgus produktu un pakalpojumu iegādi, tāpat Sabiedrība izvērtē būtisko piegādātāju ilgspējas riskus kopsakarībā ar Sabiedrības būtiskajiem ilgspējas aspektiem un pēc nepieciešamības veic izmaiņas iekšējos normatīvajos aktos lai sekmētu pakāpenisku pāreju uz sadarbību ar tādiem partneriem, kuri atbilst Sabiedrības ilgtspējīgas attīstības principiem;

14.4.3. **Enerģijas un resursu izmantošana** – Sabiedrībā ir izveidota energopārvaldības sistēma. Sabiedrība rūpējas par resursu efektīvu izmantošanu, veic energoresursu patēriņa monitoringu un īsteno energoefektivitāti uzlabojošus pasākumus. Tāpat Sabiedrība ievēro atbildīgu atkritumu apsaimniekošanas praksi, tai skaitā nodrošina nolietoto materiālu utilizāciju.

14.5. **Rīcība klimata jomā** (ANO mērķis Nr.13), kura sasniegšanu sekmē šāds Sabiedrības būtiskais ilgspējas aspekts:

14.5.1. **Klimata ietekme (SEG emisijas)** – Sabiedrība veic kopējo SEG emisiju ietekmes aprēķinu, plāno un īsteno pasākumus CO2 un citu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai;

14.5.2. **Gaisa, augsnes un ūdens piesārņojums** – Sabiedrība īsteno visaptverošu pieeju ar mērķi neradīt gaisa, augsnes un ūdens piesārņojumu, kas ietver monitoringu, preventīvus un atjaunojošus pasākumus, ir izveidota vides pārvaldības sistēma.

Sabiedrība plānveidīgi veic pasākumus Sabiedrības pārvaldītajos objektos esošā vēsturiskā piesārņojuma kontrolei, mazināšanai un sanācijai.

IV. Sadarbība ar ieinteresētajām pusēm

15. Lai uzlabotu pakalpojumu kvalitāti, palielinātu darbinieku un pasažieru apmierinātību un veicinātu ilgtspējīgu attīstību, Sabiedrība sadarbojas ar ieinteresētajām pusēm iesaistot tās kā stratēģiskajā, tā operatīvajā līmenī:
 - 15.1. Konsultējoties, saskaņojot un atskaitoties par rīcības pasākumiem, kas vērsti ilgtspējas mērķu sasniegšanai;
 - 15.2. Veicot aptaujas un anketējot – regulāri aptaujājot pasažierus, lai iegūtu atsauksmes par pakalpojumu kvalitāti, komfortu un citiem faktoriem;
 - 15.3. Nodrošinot dažādus saziņas kanālus ar kuru starpniecību pasažieriem ir ērti sazināties ar Sabiedrību (telefoniski, elektroniski, tīmekļa vietnē, izmantojot sociālo tīklu platformas);
 - 15.4. Noskaidrojot un uzklusot darbinieku viedokli aptaujās un attīstības pārrunās;
 - 15.5. Sadarbojoties ar transporta politikas veidotājiem, pašvaldībām, valsts iestādēm, nevalstiskajām organizācijām un izglītības iestādēm;
 - 15.6. Publicējot pārskatus par darbību, finanšu stāvokli un attīstības projektiem, atklājot informāciju par Sabiedrības politikām un tādējādi informējot par savu darbību visas ieinteresētās puses.
16. Sabiedrība ir identificējusi savas būtiskākās ietekmes puses:

16.1. Darbinieki; 16.2. Vadība; 16.3. Akcionārs; 16.4. Pasažieri (klienti); 16.5. Transporta politikas veidotāji; 16.6. Nevalstiskās organizācijas; 16.7. Izglītības iestādes;	16.8. Piegādātāji; 16.9. Bankas, finansētāji; 16.10. Pašvaldības un valsts iestādes. 16.11. Uzraudzības iestādes; 16.12. Mediji; 16.13. Daba kā klusā ietekmes puse.
--	---

V. Atbildība

17. Padome pēc Politikas 12. punktā minētā ilgtspējas būtisko aspektu izvērtējuma, ņemot vērā aspektu risku, iespēju un finanšu būtiskumu, nosaka, kuriem Sabiedrības būtiskajiem ilgtspējas aspektiem izvirzāmi sasniedzami ilgtspējas mērķi.
18. Valde izvirza mērķus un sasniedzamos rezultātus ilgtspējīgai attīstībai iekļaujot tos Sabiedrības vidēja termiņa ilgtspējīgas darbības stratēģijā, nodrošina vidēja termiņa ilgtspējīgas darbības stratēģijas īstenošanu, ikgadēju ilgtspējas mērķu pārskatīšanu un mērķu un sasniegto rezultātu komunikēšanu.
19. Korporatīvās vadības un stratēģijas daļa nodrošina:

- 19.1. ilgtspējīgas attīstības mērķu un uzdevumu iekļaušanu Sabiedrības vidēja termiņa ilgtspējīgas darbības stratēģijā un stratēģisko rīcību plānā, pārskatu sagatavošanu un iesniegšanu vadībai reizi ceturksnī un akcionāram reizi pusgadā;
- 19.2. būtisko ilgtspējas aspektu un ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanas pakāpi raksturojošu datu apkopošanu un izvērtēšanu;
- 19.3. ikgadēju ilgtspējas ziņojumu sagatavošanu atbilstoši Korporatīvās ilgtspējas ziņu sniegšanas direktīvas, no tās izrietošajiem Eiropas ilgtspējas ziņošanas standartiem un LR Ilgtspējas informācijas atklāšanas likumam;
- 19.4. darbinieku izglītošanu un informēšanu;
- 19.5. būtisko ilgtspējas aspektu pārvērtēšanu pēc nepieciešamības un atbilstošu grozījumu veikšanu Politikā.

VI. Citi noteikumi

- 20. Politika ir saistoša Sabiedrības darbiniekiem, valdei un padomei.
- 21. Politika ir paziņota darbiniekiem un publiskajā tīmekļa vietnē pieejama visām ieinteresētajām pusēm.
- 22. Politika tiks pārskatīta pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā reizi trijos gados.